

**ДИРЕКТИВА 2002/21/ЄС ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ
від 7 березня 2002 року
про спільні правові рамки для електронних комунікаційних мереж та послуг
(Рамкова Директива)**

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПАРЛАМЕНТ ТА РАДА
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ,

Беручи до уваги Договір про заснування Європейської Спільноти, та зокрема, його статтю 95,

Беручи до уваги пропозицію Комісії⁽¹⁾,

Беручи до уваги висновок Економічно-соціального комітету⁽²⁾,

Діючи відповідно до процедури, закладеної в статті 251 Договору⁽³⁾,

Оскільки:

(1) Сучасні правові рамки для телекомунікації були успішними у створенні умов для ефективної конкуренції в телекомунікаційному секторі протягом переходу від монополії до повної конкуренції;

(2) 10 листопада 1999 року, Комісія представила Повідомлення Європейському Парламенту, Раді, Економічно-соціальному комітету та Комітету регіонів під назвою "Розвиток нових загальних умов для електронних комунікаційних інфраструктур та пов'язаних послуг – огляд комунікацій 1999". У цьому повідомленні, Комісія розглянула існуючі правові рамки для телекомунікацій, відповідно до її обов'язку згідно зі статтею 8 Директиви Ради 90/387/ЄЕС від 28 червня 1999 року про заснування внутрішнього ринку телекомунікаційних послуг шляхом імплементації відкритого доступу до мережі⁽⁴⁾. Вона також представила низку політичних пропозицій для нових правових рамок для електронних комунікаційних інфраструктур та пов'язаних послуг для публічних консультацій;

(3) 26 квітня 2000 року Комісія представила повідомлення Європейському Парламенту, Раді, Економічно-соціальному комітету та Комітету регіонів про результати публічних консультацій

про огляд комунікацій 1999 та орієнтири для нових правових рамок. Повідомлення підвело підсумок публічних консультацій та встановило певні ключові орієнтири для підготовки нових правових рамок для електронних комунікаційних інфраструктур та пов'язаних послуг.

(4) Лісабонська Європейська Рада 23 та 24 березня 2000 року підкреслила, що перехід до цифрової, заснованої на знаннях економіки надасть потенціал для зростання, конкурентоспроможності та можливості для створення робочих місць. Зокрема, вона підкреслила важливість доступу Європейських підприємств та громадян до дешевих комунікаційних інфраструктур світового класу та широкого діапазону послуг.

(5) Зближення телекомунікаційного, медіа та сектору інформаційних технологій означає, що всі мережі передачі даних та послуг мають бути охоплені єдиними правовими рамками. Ці правові рамки складаються з цієї Директиви та чотирьох Директив: Директива Європейського Парламенту та Ради 2002/20/ЄС від 7 березня 2002 року про дозвіл електронних комунікаційних мереж та послуг (Директива про дозвіл)⁽⁵⁾, Директива Європейського Парламенту та Ради 2002/19/ЄС від 7 березня 2002 року про доступ та з'єднання електронних комунікаційних мереж та пов'язаного оснащення (Директива про доступ)⁽⁶⁾, Директива Європейського Парламенту та Ради 2002/22/ЄС від 7 березня 2002 року про універсальні послуги та права користувачів, що стосуються електронних комунікаційних мереж та послуг (Директива про універсальні послуги)⁽⁷⁾, Директива Європейського Парламенту та Ради 97/66/ЄС від 15 грудня 1997 року про обробку особистих даних та захист приватної інформації в телекомунікаційному секторі⁽⁸⁾, (далі "Спеціальні Директиви"). Необхідно відокремлювати регулювання передачі від регулювання змісту.

⁽¹⁾ ОВ С 365 Е, 19.12.2000, С. 198 та ОВ С 270 Е, 25.9.2001, С.199.

⁽²⁾ ОВ С 123, 25.4.2001, С. 56.

⁽³⁾ Висновок Європейського Парламенту від 1 березня 2001 року (ОВ С 277, 1.10.2001, С. 34). Спільна позиція Ради від 17 вересня 2001 року (ОВ С 337, 30.11.2001, С. 34) та Рішення Європейського Парламенту від 12 грудня 2001 року (ще не опубліковано в Офіційному віснику). Рішення Ради від 14 лютого 2002 року.

⁽⁴⁾ ОВ L 192, 24.7.1990, С.1. Директива зі змінами внесеними Директивою Європейського Парламенту та Ради 97/51/ЄС (ОВ L 295, 29.10.1997, С.23).

⁽⁵⁾ ОВ L 108, 24.4.2002, С.21.

⁽⁶⁾ ОВ L 108, 24.4.2002, С.7

⁽⁷⁾ ОВ L 108, 24.4.2002, С.51.

⁽⁸⁾ ОВ L 24, 30.1.1998, С.1.

Ці рамки не охоплюють зміст послуг, які передаються через електронні комунікаційні мережі шляхом використання електронних комунікаційних послуг, таких як зміст мовлення, фінансові послуги та певні послуги інформаційного суспільства, та без шкоди заходам, вжитим на рівні Спільноти або на національному рівні стосовно таких послуг, відповідно до права Спільноти, для того щоб сприяти культурному та лінгвістичному різноманіттю та забезпечити захист плюралізму медіа. Зміст телевізійних програм, що охоплюються Директивою Ради 89/552/ЄЕС від 3 жовтня 1989 року про координацію певних положень, встановлених законами, підзаконними актами або адміністративними положеннями у державах-членах стосовно здійснення діяльності з телевізійного мовлення⁽¹⁾. Розмежування між регулюванням передачі та регулюванням змісту не завдає шкоди, беручи до уваги зв'язки, що існують між ними, зокрема для того, щоб гарантувати медіа плюралізм, культурну різноманітність та захист прав споживачів.

(6) Аудіовізуальна політика та регулювання змісту слідують завданням загального інтересу, таким як свобода вираження поглядів, медіа плюралізм, об'єктивність, культурне та лінгвістичне різноманіття, соціальне виключення, захист прав споживачів та захист неповнолітніх. Повідомлення Комісії «Принципи та керівні настанови аудіовізуальної політики Спільноти у цифрове сторіччя», та висновки Ради від 6 червня 2000 року, які вітають повідомлення, що закріплює ключові дії, які належить вжити Спільноті для виконання її аудіовізуальної політики.

(7) Положення цієї Директиви та Спеціальних Директив, застосовуються без шкоди можливості кожній державі-члену вживати необхідних заходів для забезпечення захисту її основних інтересів безпеки, захищати державну політику та державну безпеку, дозволяти слідство, розкриття та судове переслідування кримінальних злочинів, включаючи створення національними регулятивними органами особливих та пропорційних зобов'язань, що застосовуються для постачальників електронних комунікаційних послуг.

(8) Ця Директива не охоплює обладнання в межах сфери застосування Директиви Європейського Парламенту та Ради 1999/5/ЄС від 9 березня 1999 року про радіообладнання та телекомунікаційне термінальне обладнання та взаємне визнання їхньої відповідності⁽²⁾, але охоплює побутове обладнання, яке використовується для цифрового телебачення. Це важливо для інспекторів сприяти співпраці операторів мереж та виробників термінального обладнання для полегшення доступу відключених користувачів до електронних комунікаційних послуг.

(9) Послуги інформаційного суспільства, які охоплюються Директивою 2000/31/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 8 червня 2000 року про певні правові аспекти послуг інформаційного суспільства, зокрема електронної комерції, на внутрішньому ринку (Директива про електронну комерцію)⁽³⁾.

(10) Визначення "послуги інформаційного суспільства" в статті 1 Директиви 98/34/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 22 червня 1998 року, що встановлює процедуру для забезпечення інформації в сфері технічних стандартів та регламентів та правил послуг інформаційного суспільства (4) охоплює широке коло економічної діяльності, яка здійснюється в оперативному режимі. Переважна більшість цієї діяльності не підпадає під сферу застосування цієї Директиви, тому що вона не полягає повністю або переважно в передачі сигналів електронними комунікаційними мережами. Послуги з передачі голосовою телефонією та електронною поштою охоплюються цією Директивою. Такі самі підприємства, наприклад, постачальники Інтернет-послуг, можуть пропонувати як електронні комунікаційні послуги, такі як доступ до Інтернету, так і послуги, що не охоплені цією Директивою, такі як постачання змісту, основаного на технології WWW.

(11) Відповідно до принципу розподілу регулятивних та оперативних функцій, державні члени можуть гарантувати незалежність національних регулятивних органів або органів державної влади, з огляду на забезпечення об'єктивності їхніх рішень. Це вимога незалежності, зберігає право інституційної автономії та конституційних обов'язків держав-членів або принципу нейтралітету стосовно норм держав-членів, що регулюють систему власності, встановлену у статті 295 Договору. Національні регулятивні органи мають бути озброєні всіма необхідними ресурсами, на умовах кадрового забезпечення, експертизи, та фінансовими засобами для виконання своїх завдань.

(12) Будь-яка сторона, яка є суб'єктом рішення національного регулятивного органу має право оскарження в органі, який є незалежним від залучених сторін. Цим органом може бути суд. Крім того, будь-яке підприємство, яке вважає, що його звернення для надання права на встановлення обладнання не були розглянуті відповідно до принципів, встановлених у цій Директиві, повинно мати право оскарження проти таких рішень. Ця процедура оскарження застосовується без шкоди розподілу компетенції у межах національних судових систем та праву юридичних або фізичних осіб згідно з національним правом.

(13) Національні регулятивні органи потребують збирання інформації від гравців на ринку для ефективного виконання своїх завдань. Так інформація може також збиратися від імені Комісії, щоб дозволити їй виконувати свої обов'язки за правом Спільноти. Запити на інформацію мають бути пропорційними та не покладати непропорційний тягар на підприємства.

(¹) ОВ L 298, 17.10.1989, С. 23. Директива з останніми змінами, внесеними Директивою 97/36/ЄС Європейського Парламенту та Ради (ОВ L 202, 30.7.1997, С. 60).

(²) ОВ L 91, 7.4.1999, С. 10.

(³) ОВ L 178, 17.7.2000, С. 1.

(⁴) ОВ L 204, 21.7.1998, С. 37. Директива зі змінами, внесеними Директивою 98/48/ЄС (ОВ L 217, 5.8.1998, С. 18).

Інформація, що збирається національними регулятивними органами має бути доступною для громадськості, за виключенням тої, що є конфіденційною відповідно до національних норм про доступ громадськості до інформації та за умови норм права Спільноти та національного права про комерційну таємницю.

(14) Інформацією, що вважається конфіденційною національним регулятивним органом, відповідно до норм Спільноти та національних норм про конфіденційність ведення справ, можна лише обмінюватись з Комісією та іншими національними регулятивними органами, якщо такий обмін абсолютно необхідний для застосування положень цієї Директиви або Спеціальних Директив. Інформація, якою обмінюється може бути обмежена до тої, яка дотична та пропорційна меті такого обміну.

(15) Важливо, що національні регулятивні органи консультують всі зацікавлені сторони про запропоновані рішення та беруть до уваги їхні коментарі до ухвалення остаточного рішення. Для забезпечення того, щоб рішення на національному рівні не мали несприятливого впливу на єдиний ринок або інші завдання Договору, національні регулятивні органи також повідомляють певні проекти рішень Комісії та іншим національним регулятивним органам, щоб надати їм можливість прокоментувати. Для національних регулятивних органів доречно консультувати зацікавлені сторони про всі проекти заходів, які впливають на торгівлю між Державами-членами. Випадки, коли застосовуються процедури, зазначені в статті 6 та 7, визначені в цій Директиві та Спеціальних Директивах Комісія повинна мати можливість після консультації з Комітетом зв'язку, вимагати від національних регулятивних органів вилучення проекту заходів, якщо він стосується визначення відповідних ринків або позначення підприємств з істотною ринковою владою, та якщо такі рішення будуть створювати бар'єри на єдиному ринку або будуть несумісними з правом Спільноти та, зокрема, з завданнями політики, яким слідують національні регулятивні органи. Ця процедура зберігає за собою право процедури нотифікації, передбаченої у Директиві 98/34/ЄС та прерогативи Комісії за Договором стосовно порушення права Спільноти.

(16) Національні регулятивні органи повинні слідувати єдиним цілям та принципам, щоб обґрунтувати свої дії, та повинні у виконанні своїх завдань координувати свої дії з діями регулятивних органів інших держав-членів згідно з цими правовими рамками.

(17) Діяльність національних регулятивних органів, що заснована на цій Директиві та Спеціальних Директивах, робить внесок у виконання широких політик у сферах культури, зайнятості, довкілля, соціальної згуртованості та планування розвитку міст та розвитку регіональної інфраструктури.

(18) Вимога для держав-членів забезпечувати, щоб національні регулятивні органи брали до уваги бажаність здійснення регулювання технологічно нейтральним, тобто ані нав'язувати, ані дискримінувати на користь використання особливого виду технології, не перешкоджати вживанню пропорційних кроків для сприяння певним особливим послугам, якщо це виправдано, наприклад, цифрове телебачення як засіб для зростання ефективності використання спектру.

(19) Радіочастоти є суттєвою передумовою для радіофункціональних електронних комунікаційних послуг та, оскільки вони стосуються таких послуг, вони мають розподілятися та призначатися національними регулятивними органами відповідно до гармонізованих цілей та принципів, що регулюють їхню діяльність, а також критеріями об'єктивності, прозорості та недискримінації, беручи до уваги демократичні, соціальні, лінгвістичні та культурні інтереси, пов'язані з використанням частот. Важливо, щоб розподіл та призначення радіочастот здійснювалися якомога ефективніше. Передача радіочастот може бути ефективним засобом зростання ефективності використання спектру, оскільки, вона є достатнім заходом безпеки стосовно захисту державного інтересу, зокрема, щодо потреби забезпечити прозорість та регулятивний нагляд таких передач. Рішення № 676/2002/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про правові рамки для політики радіоспектру в Європейській Спільноті (Рішення про радіоспектр) ⁽¹⁾ запроваджує структуру для гармонізації радіочастот, дії, вжиті за цією Директивою можуть намагатися полегшити роботу за цим Рішенням.

(20) Доступ до ресурсів нумерації на основі прозорості, критеріїв об'єктивності та недискримінації є необхідним для підприємств для конкуренції в електронному комунікаційному секторі. Всі елементи національних схем присудження номерів повинні керуватися національними регулятивними органами, включаючи коди пунктів, що використовуються в адресації мережі. Якщо немає потреби у гармонізації нумерованих ресурсів у Спільноті для підтримки розвитку пан-Європейських послуг, Комісія може вживати технічних імплементаційних заходів, використовуючи свої виконавчі повноваження. За доцільності, для забезпечення повної глобальної сумісності послуг, держави-члени координують свої національні позиції в міжнародних організаціях та об'єднаннях відповідно до Договору та коли ухвалюють рішення про нумерацію. Положення цієї Директиви не створюють будь-якої нової сфери відповідальності для національних регулятивних органів у сфері Інтернет-імен та адрес.

⁽¹⁾ OB L 108, 24.4.2002, С. 1.

(21) Держави-члени можуть використовувати, між іншим, конкурентний або порівняльний відбір процедур для призначення радіочастот, а також номерів керуючись досягненням найбільшого економічного ефекту. Для управління такими схемами, національні регулятивні органи беруть до уваги положення статті 8.

(22) Має бути забезпечено принцип недискримінації та прозорість процедур, які існують для надання прав на встановлення оснащення, що є тимчасовим, для гарантування умов для справедливої та ефективної конкуренції. Ця Директива застосовується без шкоди національним положенням, що регулюють відчуження або використання власності, нормальну реалізацію права власності, нормальне використання державної власності, або принципу нейтралітету стосовно норм у державах членах, що регулюють систему власності.

(23) Спільне використання обладнання може бути корисним з підстав будівництва міст, охорони здоров'я або довкілля, та може підтримуватися національними регулятивними органами на основі добровільних угод. У разі, коли підприємства позбавлені доступу до життєздатних альтернатив, може передбачатися спільне використання обов'язкового оснащення або нерухомого майна. Це охоплює, між іншим: фізичне розподілення по місцям та спільне використання кабельних каналів зв'язку, споруд, стовпів, антен та антенних систем. Спільне використання обов'язкового оснащення або нерухомого майна може покладатися на підприємства тільки після широкого громадського обговорення.

(24) Якщо від мобільних операторів вимагається спільно використовувати опори або стовпи виходячи з причин екологічної безпеки, таке спільне використання може призвести до зниження рівнів максимальної передавальної потужності, дозволених для кожного оператора з підстав охорони здоров'я, та це по черзі може вимагати від операторів встановити більше передавальних станцій для забезпечення національного покриття.

(25) Існує потреба в очікуваних обов'язках за певних обставин для забезпечення розвитку конкурентного ринку. Визначення істотної ринкової влади в Директиві 97/33/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 30 червня 1997 року про з'єднання в телекомунікаціях стосовно забезпечення універсальних послуг та сумісності через застосування принципу відкритого доступу до мережі (ONP) ⁽¹⁾ підтвердило ефективність на початкових стадіях відкриття ринку, як поріг для очікуваних обов'язків, але зараз існує потреба у пристосуванні до більш комплексних та динамічних ринків. З цієї причини, визначення, що використовується у цій Директиві є подібним

до концепції домінування, як визначено у прецедентному праві Суду та Суду першої інстанції Європейських Спільнот.

(26) Два або більше підприємства можуть мати домінуюче становище не лише якщо існують структурні або інші зв'язки між ними, але й якщо структура відповідного ринку є сприятливою для узгоджених дій, тобто, вона сприяє паралельній або такій, що збалансує антиконкурентну поведінку на ринку.

(27) Важливо, щоб очікувані регулятивні обов'язки поклалися тільки якщо немає ефективної конкуренції, тобто на ринках з одним або більше підприємствами з істотною ринковою владою, та якщо засоби правового захисту у сфері правил конкуренції на національному рівні та на рівні Спільноти не достатні для вирішення цієї проблеми. Тому для Комісії необхідно скласти настанови на рівні Спільноти відповідно до принципів права конкуренції для національних регулятивних органів для визначення чи є конкуренція ефективною на встановленому ринку та для визначення істотної ринкової влади. Національні регулятивні органи аналізують чи встановлений ринок товарів чи послуг є ефективно конкурентним у встановленій географічній зоні, яка може бути повністю або частково територією відповідної держави-члена або суміжними частинами території держав-членів, що вважаються спільними. Аналіз ефективної конкуренції включає аналіз того, чи є ринок перспективно конкурентним, та відповідно чи є тривалою будь-яка відсутність ефективної конкуренції. Такі настанови буде також присвячено питанню нових ринків, що виникають, де ринковий лідер вірогідно має істотну частку ринку, але не підлягає належним зобов'язанням. Комісія регулярно переглядає настанови для забезпечення того, щоб вони зберігалися належними на ринку, який швидко розвивається. Національні регулятивні органи будуть потребувати співпраці один з одним, якщо відповідний ринок виявиться транснаціональним.

(28) Визначаючи чи підприємство має істотну ринкову владу на особливому ринку, національні регулятивні органи діють відповідно до права Спільноти та беруть до належної уваги настанови Комісії.

(29) Спільнота та держави-члени беруть на себе зобов'язання стосовно стандартів та правових рамок телекомунікаційних мереж та послуг в Світовій організації торгівлі.

⁽¹⁾ ОВ L 199, 26.7.1997, С. 32. Директива зі змінами, внесеними Директивою 98/61/ЄС (ОВ L 268, 3.10.1998, С. 37).

(30) Стандартизація зберігає первинний рушійний процес. Однак можуть ще бути ситуації, коли необхідно вимагати виконання особливих стандартів на рівні Спільноти щоб забезпечити сумісність на єдиному ринку. На національному рівні, на держав-членів поширюються положення Директиви 98/34/ЄС. Директива 95/47/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 24 жовтня 1995 року про використання стандартів для передачі телевізійних сигналів ⁽¹⁾ яка не висувала будь-яких особливих вимог щодо систем передачі цифрового телебачення або послуг. За допомогою Групи з цифрового телебачення, Європейські гравці на ринку розробили родину телевізійних передавальних систем, що була стандартизована Європейським інститутом телекомунікаційних стандартів (ETSI) та стала рекомендацією Міжнародного телекомунікаційного союзу. Будь-яке рішення спрямоване на імплементацію таких стандартів повинно обов'язково враховувати широкі громадські консультації. Процедура стандартизації за цією Директивою застосовується без шкоди положенням Директиви 1999/5/ЄС, Директиви Ради 73/23/ЄЕС від 19 лютого 1973 року про гармонізацію законів держав-членів стосовно електричного обладнання, призначеного для використання в межах певних обмежень напруги ⁽²⁾ та Директиви Ради 89/336/ЄЕС від 3 травня 1989 року про наближення законів держав-членів стосовно електромагнітної сумісності ⁽³⁾.

(31) Сумісність цифрових інтерактивних телевізійних послуг та розширене цифрове телевізійне обладнання, на рівні споживача, має заохочуватися для забезпечення вільного потоку інформації, медіа плюралізму та культурного різноманіття. Для споживачів бажано мати можливість отримання передачі всіх цифрових інтерактивних телевізійних послуг, беручи до уваги технологічний нейтралітет, майбутній технологічний прогрес, потребу сприяння популярності цифрового телебачення, та стану конкуренції на ринках послуг цифрового телебачення. Оператори цифрової інтерактивної телевізійної платформи докладають зусиль для впровадження відкритого програмного інтерфейсу застосування (API), яке відповідає стандартам або технічним умовам, ухваленим Європейською організацією стандартизації. Перехід від існуючого API до нового відкритого API має бути стимульовано та організовано, наприклад Меморандумом взаєморозуміння між усіма відповідними гравцями на ринку. Відкрите API сприяє можливості взаємодії мереж, тобто портативності інтерактивного змісту між механізмами передачі, та повній функціональності цього змісту на розширеному цифровому телевізійному обладнанні. Однак, має братися до уваги потреба не перешкоджати функціональності приймального обладнання та захищати його від зловмисних атак, наприклад від вірусів.

(32) У разі спору між підприємствами в тій самій державі-члені в сфері, що охоплюється цією Директивою або Спеціальними Директивами, наприклад стосовно обов'язків щодо доступу та з'єднання або стосовно засобів передачі списків абонентів, потерпіла сторона, що сумлінно вела переговори, але не змогла дійти домовленості повинна бути в змозі звернутися до національного регулятивного органа для вирішення спору. Національні регулятивні органи повинні бути в змозі винести рішення щодо сторін. Втручання національних регулятивних органів у вирішення спору між підприємствами, що надають електронні комунікаційні мережі або послуги в державі-члені намагаються забезпечити виконання обов'язків, що виникають за цією Директивою або Спеціальними Директивами.

(33) Крім права прохати на допомогу, що надається за національним правом або правом Спільноти, існує потреба спрощеної процедури, розпочатої за вимогою будь-якої сторони спору, для вирішення транскордонних спорів, які знаходяться поза компетенцією єдиного національного регулятивного органу.

(34) Єдиний Комітет замінює "Комітет ONP", заснований статтею 9 Директиви 90/387/ЄЕС та Ліцензійний Комітет, заснований статтею 14 Директиви 97/13/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 10 квітня 1997 року про спільні рамки для загальних дозволів та окремих ліцензій у сфері телекомунікаційних послуг ⁽⁴⁾.

(35) Національні регулятивні органи та національні органи з конкуренції надають один одному інформацію, необхідну для застосування положень цієї Директиви та Спеціальних Директив, для того щоб дозволити їм повністю спільно співпрацювати. Стосовно інформації, якою обмінюються, орган, що отримує, забезпечує такий самий рівень конфіденційності як і орган, що направляє.

(36) Комісія зазначила свій намір створити Європейську групу інспекторів для електронних комунікаційних мереж та послуг, яка буде складати належний механізм для підтримки співпраці та координації національних регулятивних органів, для сприяння розвитку внутрішнього ринку електронних комунікаційних мереж та послуг, та докладалатиме зусиль до досягнення узгодженого застосування, в усіх державах-членах, положень, закладених у цій Директиві та Спеціальних Директивах, зокрема в сферах, у яких національне право, що імплементує право Спільноти надає національним регулятивним органам більш дискреційні повноваження на застосування відповідних норм.

⁽¹⁾ ОВ L 281, 23.11.1995, С. 51.

⁽²⁾ ОВ L 77, 26.3.1973, С. 29.

⁽³⁾ ОВ L 139, 23.5.1989, С. 19.

⁽⁴⁾ ОВ L 117, 7.5.1997, С. 15.

(37) Від національних регулятивних органів вимагається співпрацювати один з одним та з Комісією у прозорий спосіб для забезпечення спільного застосування в усіх державах-членах положень цієї Директиви та Спеціальних Директив. Ця співпраця може мати місце, між іншим, в Комітеті зв'язку або в групі, що складається з Європейських інспекторів. Держави-члени вирішують які органи є національними регулятивними органами для потреб цієї Директиви та Спеціальних Директив.

(38) Заходами, що можуть перешкоджати торгівлі між державами-членами є заходи, що можуть мати вплив, безпосередньо чи опосередковано, фактично чи потенційно, на характер торгівлі між державами-членами у спосіб, який може створити перешкоди для єдиного ринку. Вони включають заходи, які мають істотний вплив на операторів або користувачів в інших державах-членах, які включають, між іншим: заходи, які зачіпають ціни для користувачів в інших держави-члени; заходи, які зачіпають здатність підприємства, що здійснює підприємницьку діяльність в іншій державі-члені надавати електронні комунікаційні послуги, та зокрема, заходи, які зачіпають здатність пропонувати послуги на транснаціональній основі; та заходи, які зачіпають ринкову структуру або доступ, призводячи до наслідків для підприємств в інших державах-членах.

(39) Положення цієї Директиви мають періодично переглядатися, зокрема, з огляду на визначення потреби у модифікації в світлі технологічних або ринкових умов, що змінюються.

(40) Заходи, необхідні для імплементації цієї Директиви мають бути ухвалені відповідно до Рішення Ради 1999/468/ЄС від 28 червня 1999 року, що встановлює процедури для здійснення виконавчих повноважень, покладених на Комісію⁽¹⁾.

(41) Якщо завдання запропонованих дій, а саме досягнення гармонізованої структури для регулювання електронних комунікаційних послуг, електронних комунікаційних мереж, пов'язаного оснащення та пов'язаних послуг не може бути повною мірою досягнуто державами-членами та тому може з підстав масштабу та ефектів дії бути краще досягнуто на рівні Спільноти, Спільнота може ухвалити заходи відповідно до принципу субсидіарності, встановленого в статті 5 Договору. Відповідно до принципу пропорційності, встановленого в цій статті, ця Директива не перевищує необхідної міри для досягнення цих цілей.

(42) Певні директиви та рішення в цій сфері скасовуються.

(43) Комісія контролює перехідний період від існуючих рамок до нових та може, зокрема, у належний час, висунути пропозицію скасувати Регламент (ЄС) № 2887/2000 Європейського Парламенту та Ради від 18 грудня 2000 року про розмежування доступу до локальних ліній зв'язку⁽²⁾,

УХВАЛИЛИ ЦЮ ДИРЕКТИВУ:

ГЛАВА I

СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ, МЕТА ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Стаття 1

Сфера застосування та мета

1. Ця Директива запроваджує гармонізовану правову структуру для регулювання електронних комунікаційних послуг, електронних комунікаційних мереж, пов'язаного оснащення та пов'язаних послуг. Вона встановлює завдання національних регулятивних органів та запроваджує низку процедур для забезпечення гармонізованого застосування правових рамок в межах Спільноти.

2. Ця Директива, а також Спеціальні Директиви, без порушення обов'язків, покладених національним правом відповідно до права Спільноти або правом Спільноти стосовно послуг, передбачає використання електронних комунікаційних мереж та послуг.

3. Ця Директива, а також Спеціальні Директиви, без порушення заходів, що вживаються на рівні Спільноти або на національному рівні відповідно до права Спільноти, переслідує завдання загального інтересу, зокрема, стосовно регулювання змісту та аудіовізуальної політики.

4. Ця Директива, а також Спеціальні Директиви застосовуються, без порушення положень Директиви 1999/5/ЄС.

Стаття 2

Визначення

Для потреб цієї Директиви:

(а) "електронні комунікаційні мережі" означають системи передачі та, у відповідних випадках, комутаційне або маршрутизаційне обладнання та інші ресурси, які дозволяють передачу сигналів дротовими, радіо, оптичними або іншими електромагнітними засобами, включаючи супутникові мережі, що зафіксовані (комутаційні та пакетні канали, включаючи Інтернет) та мобільні глобальні мережі, електричні кабельні мережі, в межах яких вони використовуються з метою передачі

⁽¹⁾ ОВ L 184, 17.7.1999, С. 23.

⁽²⁾ ОВ L 336, 30.12.2000, С. 4.

сигналів, мережі використовуються для радіо та телевізійних трансляцій, та кабельних телевізійних мереж, незалежно від виду інформації, що передається;

(b) “транснаціональні ринки” означає ринки встановлені відповідно до статті 15(4), що охоплюють Спільноту або її значну частину;

(c) “електронні комунікаційні послуги” означають послуги, що звичайно постачаються за певну плату, яка полягає повністю або переважно у передачі сигналів електронними комунікаційними мережами, включаючи телекомунікаційні послуги та передачу послуг у мережі, що використовується для трансляції, але виключаючи послуги, що надаються, або здійснюються поза редакторським наглядом змісту, що передається за використання комунікаційних мереж та послуг; це не включає послуги інформаційного суспільства, зазначені у статті 1 Директиви 98/34/ЄС, які не полягають повністю або частково у передачі сигналів електронними комунікаційними мережами;

(d) “громадські комунікаційні мережі” означає електронну комунікаційну мережу, що використовується повністю або переважно для надання доступних громадськості електронних комунікаційних послуг;

(e) “пов’язане оснащення” означає таке обладнання, пов’язане з електронною комунікаційною мережею та/або електронною комунікаційною послугою, яке надає можливість та/або підтримує надання послуги за допомогою мережі та/або послуги. Воно включає умовні системи доступу та електронні програмні інструкції;

(f) “умовна система доступу” означає будь-який технічний захід та/або механізм за допомогою якого доступ до захищеної радіо або телевізійної послуги трансляції здійснюється умовно в доступній формі після підписки або іншої форми попередньої індивідуальної авторизації;

(g) “національний регулятивний орган» означає орган або органи на які покладено державою-членом будь-яке із регулятивних завдань, встановлених в цій Директиві та Спеціальних Директивах;

(h) “користувач” означає юридичну або фізичну особу, яка використовує або вимагає прилюдності електронної комунікаційної послуги;

(i) “споживач” означає будь-яку фізичну особу, яка використовує або вимагає публічну електронну комунікаційну послугу з метою, яка знаходиться поза межами його або її комерційної, підприємницької або професійної діяльності;

(j) “універсальні послуги” означає мінімальний перелік послуг, зазначений у Директиві 2002/22/ЄС (Директива про універсальні послуги), особливої якості, які доступні всім користувачам незалежно від їхнього географічного розташування та, у світлі особливих національних умов, за доступною ціною;

(k) “абонент” означає будь-яку фізичну або юридичну особу, яка або які є стороною контракту з постачальником публічних електронних комунікаційних послуг на поставку таких послуг;

(l) “Спеціальні Директиви” означає Директиву 2002/20/ЄС (Директива про дозвіл), Директиву 2002/19/ЄС (Директива про доступ), Директиву 2002/22/ЄС (Директива про універсальні послуги) та Директиву 97/66/ЄС;

(m) “забезпечення електронної комунікаційної мережі” означає створення, функціонування, контроль або забезпечення доступності такої мережі;

(n) “кінцевий користувач” означає користувача не забезпеченого громадською комунікаційною мережею або доступними громадськості електронними послугами.

(o) “розширене цифрове телевізійне обладнання” означає комп’ютерну приставку до телевізора, призначену для приєднання до телевізійних апаратів або вбудованих цифрових телевізійних апаратів, здатну приймати цифрові інтерактивні телевізійні послуги;

(p) “програмний інтерфейс застосування (API)” означає інтерфейси програмного, які мають у розпорядженні організації мовлення або постачальників послуг, та ресурси розширеного цифрового телевізійного обладнання для послуг цифрового телебачення та радіо послуг.

ГЛАВА II

НАЦІОНАЛЬНІ РЕГУЛЯТИВНІ ОРГАНИ

Стаття 3

Національні регулятивні органи

1. Держави-члени забезпечують щоб кожне з завдань, покладених на національні регулятивні органи в цій Директиві та Спеціальних Директивах, здійснювалося компетентним органом.
2. Держави-члени гарантують незалежність національних регулятивних органів шляхом забезпечення, що вони юридично відмінні та функціонально незалежні від всіх організацій, які забезпечують електронні комунікаційні мережі, обладнання або послуги. Держави-члени, що тримають у власності або контролюють підприємства, що забезпечують електронні комунікаційні мережі та/або послуги, забезпечують ефективне структурне відмежування регулятивних функцій від діяльності, пов’язаної з власністю або контролем.
3. Держави-члени забезпечують, що національні регулятивні органи здійснюють свої повноваження неупереджено та прозоро.
4. Держави-члени публікують завдання, що виконуються національними регулятивними органами у вільно доступній формі, зокрема якщо такі завдання покладені на більш ніж один орган.

Держави-члени забезпечують, за доцільності, консультацію та співпрацю з питань загального інтересу між цими органами, та між цими органами та національними органами, на яких покладено імплементацію права конкуренції та національними органами, на яких покладено імплементацію права споживачів. Якщо більше ніж один орган має компетенцію розглядати такі питання, держави-члени забезпечують, що відповідні завдання кожного органу оприлюднюються в легко доступній формі.

5. Національні регулятивні органи та національні органи з питань конкуренції надають один одному інформацію, необхідну для застосування положень цієї Директиви та Спеціальних Директив. Стосовно інформації, якою обмінюються органи, що отримує забезпечує той самий рівень конфіденційності що й орган, який направляє.

6. Держави-члени повідомляють Комісії всі завдання, призначені національним регулятивним органам згідно з цією Директивою та Спеціальними Директивами, та їхню відповідну відповідальність.

Стаття 4

Право оскарження

1. Держави-члени забезпечують, що на національному рівні існують ефективні механізми за якими будь-який користувач або підприємство, що надає електронні комунікаційні мережі та/або послуги, на яких впливає рішення національного регулятивного органа мають право скарги проти рішення до органу оскарження, який є незалежним стосовно залучених сторін. Цей орган, який може бути судом, має належну експертизу, що застосовується до нього для надання його можливості виконувати свої функції. Держави-члени забезпечують, що конкретні обставини справи належним чином беруться до уваги та що існує ефективний механізм оскарження. До результату будь-якого такого оскарження, рішення національного регулятивного органу залишається чинним, поки орган оскарження не вирішить інше.

2. Якщо орган оскарження, зазначений у пункті 1 не є судовим за характером діяльності, завжди мають надаватися письмові обґрунтування його рішення. Крім того, в такому випадку, його рішення підлягає перегляду судом або судовим органом в межах значення статті 234 Договору.

Стаття 5

Надання інформації

1. Держави-члени забезпечують, що підприємства, які надають електронні комунікаційні мережі та послуги надають всю інформацію, включаючи фінансову, необхідну національним регулятивним органам для забезпечення відповідності з положеннями, або рішеннями, прийнятими відповідно до цієї Директиви та Спеціальних Директив. Такі підприємства надають таку інформацію одразу за вимогою, а також у строки та такому ступеню деталізації,

що вимагаються національним регулятивним органом. Інформація, що вимагається національним регулятивним органом має бути пропорційною виконанню завдань. Національний регулятивний орган надає підстави, що обґрунтовують його вимогу щодо інформації.

2. Держави-члени забезпечують, що національні регулятивні органи надають Комісії, після обґрунтованого запиту, інформацію, необхідну їй для здійснення своїх завдань за Договором. Інформація, яка вимагається Комісією має бути пропорційною виконанню таких завдань. Якщо надана інформація, посилається на інформацію, що була надана раніше підприємством на вимогу національного регулятивного органу, такі підприємства мають бути про це поінформовані. У межах необхідного, та якщо орган, який надає інформацію зробив чіткий та обґрунтований запит до протилежної сторони, Комісія надає доступ до наданої інформації іншому такому органу в іншій державі-члені.

За умови вимог пункту 3, держави-члени забезпечують, що до інформації, переданої одному національному регулятивному органу може бути надано доступ іншому такому органу в тій самій або іншій державі-члені, після обґрунтованого запиту, та у разі потреби дозволяти будь-якому органу виконувати свої обов'язки за правом Спільноти.

3. Якщо інформація вважається національним регулятивним органом конфіденційною відповідно до норм Спільноти та національних норм про конфіденційність ведення справ, Комісія та відповідні національні регулятивні органи забезпечують таку конфіденційність.

4. Держави-члени забезпечують, що діючи відповідно до національних норм щодо доступу громадськості до інформації та за умови норм Спільноти та національних норм про конфіденційність ведення справ, національні регулятивні органи оприлюднюють таку інформацію, роблячи внесок до відкритого та конкурентного ринку.

5. Національні регулятивні органи оприлюднюють умови доступу громадськості до інформації, як визначено у пункті 4, включаючи процедури для отримання такого доступу.

Стаття 6

Механізм консультацій та прозорості

За виключенням випадків, що підпадають під сферу дії статей 7(6), 20 або 21, держави-члени забезпечують, що якщо національні регулятивні органи мають намір вжити заходів відповідно до цієї Директиви або Спеціальних Директив, які мають істотний вплив на відповідний ринок, вони надають зацікавленим сторонам можливість прокоментувати проект заходів упродовж розумного періоду.

Національні регулятивні органи оприлюднюють свої національні процедури консультацій.

Держави-члени забезпечують заснування єдиного інформаційного пункту, через який можна отримати доступ до всіх поточних консультацій. Результати процедури консультацій мають бути зроблені за сприяння національного регулятивного органу публічними, за виключенням випадків конфіденційної інформації відповідно до права Спільноти та національного права про конфіденційність ведення справ.

Стаття 7

Об'єднання внутрішнього ринку електронних комунікацій

1. Під час здійснення своїх завдань за цією Директивою та Спеціальними Директивами, національні регулятивні органи повинні брати до уваги завдання, встановлені в статті 8, включаючи тією мірою, якою вони стосуються функціонування внутрішнього ринку.

2. Національні регулятивні органи роблять внесок у розвиток внутрішнього ринку шляхом співпраці один з одним та з Комісією у прозорий спосіб для забезпечення узгодженого застосування в усіх державах-членах положень цієї Директиви та Спеціальних Директив. З цією метою, вони, зокрема, намагаються домовитися про типи інструментів та правових захисних заходів, які найкраще підходять до застосування в особливих ринкових ситуаціях.

3. Крім консультацій, зазначених у статті 6, якщо національний регулятивний орган має намір вжити заходів, які:

(а) підпадають під сферу застосування статей 15 або 16 цієї Директиви, статей 5 або 8 Директиви 2002/19/ЄС (Директива про доступ) або статті 16 Директиви 2002/22/ЄС (Директива про універсальні послуги), та

(б) впливатимуть на торгівлю між державами-членами, має бути в той самий час розроблено проект заходів, доступних Комісії та національним регулятивним органам в інших держави-члени, разом з обґрунтуванням на якому ґрунтуються заходи, відповідно до статті 5(3), та інформують про це Комісію та інші національні регулятивні органи. Національні регулятивні органи та Комісія можуть робити коментарі відповідному національному регулятивному органу лише впродовж одного місяця або протягом періоду, зазначеного у статті 6, якщо цей період триваліший. Період тривалістю один місяць може бути подовжено.

4. Якщо навмисний захід, який охоплюється пунктом 3 має на меті:

(а) визначення відповідного ринку, який відмінний від того, що визначений у рекомендації відповідно до статті 15(1), або

(б) вирішення чи визнавати підприємство, як таке, що окремо або спільно з іншими має істотну ринкову владу згідно з статтею 16(3), (4) або (5), та чи впливатиме на торгівлю між державами-членами, а також Комісія вказує національному регулятивному органу, що вона вважає, що проект заходів створить бар'єри на єдиному ринку або якщо вона має серйозні сумніви стосовно його сумісності з правом Спільноти та зокрема із завданнями, зазначеними у статті 8, тоді проект заходів не має ухвалюватися протягом наступних двох місяців. Цей період не може бути подовжено. Впродовж цього періоду Комісія може, відповідно до процедури зазначеної у статті 22(2), прийняти рішення, яке вимагає від відповідного національного регулятивного органу скасувати проект заходів. Це рішення має супроводжуватись детальним та об'єктивним аналізом чому Комісія вважає, що проект заходів не може бути ухвалено разом з особливими пропозиціями для зміни проекту заходів.

5. Відповідний національний регулятивний орган бере до уваги коментарі інших національних регулятивних органів та Комісії та може, за виключенням випадків, що охоплюються пунктом 4, ухвалити кінцевий проект заходів та у такому випадку повідомити це Комісії.

6. За виняткових обставин, якщо національний регулятивний орган вважає, що існує крайня потреба діяти, шляхом відступу від процедури, закладеної у пункті 3 та 4, для охорони конкуренції та захисту інтересів користувачів, він може негайно ухвалити пропорційні та тимчасові заходи. Про це має бути негайно повідомлено Комісії та іншим національним регулятивним органам. Рішення національного регулятивного органу вживати таких заходів на постійній основі або тривалість на час більший ніж вони застосовуються, підлягає врегулюванню положень пунктів 3 та 4.

ГЛАВА III

ЗАВДАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ РЕГУЛЯТИВНИХ ОРГАНІВ

Стаття 8

Цілі політики та регулятивні принципи

1. Держави-члени забезпечують, що за здійснення регулятивних завдань, визначених у цій Директиві та Спеціальних Директивах, національні регулятивні органи вживають всіх розумних заходів, які спрямовані на досягнення завдань, встановлених у пунктах 2, 3 та 4. Такі заходи мають бути пропорційними таким завданням. Держави-члени забезпечують, що за здійснення регулятивних завдань, визначених у цій Директиві та Спеціальних Директивах, зокрема, тих, що покликані

забезпечувати ефективну конкуренцію, національні регулятивні органи беруть до уваги бажаність зробити постанови технологічно нейтральними. Національні регулятивні органи можуть робити внесок у межах своєї компетенції у забезпечення запровадження політик, спрямованих на підтримку культурного та лінгвістичного різноманіття, а також медіа плюралізму.

2. Національні регулятивні органи сприяють конкуренції у забезпеченні електронних комунікаційних мереж, електронних комунікаційних послуг та пов'язаного оснащення, між іншим:

- (a) забезпечуючи, що користувачі, включаючи відключених користувачів, отримують максимальні переваги у показниках вибору, ціни та якості;
- (b) забезпечуючи, що не існує спотворень або обмежень конкуренції в електронному комунікаційному секторі;
- (c) підтримуючи ефективні інвестиції в інфраструктуру, та сприяючи інноваціям; та
- (d) підтримуючи ефективне використання та гарантуючи ефективне керування радіо частотами та номерними ресурсами.

3. Національні регулятивні органи роблять внесок у розвиток внутрішнього ринку, між іншим:

- (a) усуваючи перешкоди, що залишилися щодо забезпечення електронних комунікаційних мереж, пов'язаного оснащення та послуг та електронних комунікаційних послуг на Європейському рівні;
- (b) підтримуючи створення та розвиток транс-Європейських мереж та взаємодію пан-Європейських послуг, та наскрізну зв'язність;
- (c) забезпечуючи, що за подібних обставини, не існує дискримінації у режимі для підприємств, що надають електронні комунікаційні мережі та послуги;
- (d) співпрацюючи один з одним та з Комісією у прозорий спосіб для забезпечення розвитку узгодженості регулятивної практики та узгодженості застосування Директиви та Спеціальних Директив.

4. Національні регулятивні органи підтримують інтереси громадян Європейського Союзу, між іншим:

- (a) забезпечуючи всім громадянам доступ універсальних послуг, визначених у Директиві 2002/22/ЄС (Директива про універсальні послуги);
- (b) забезпечуючи високий рівень захисту споживачів у їхніх операціях з постачальниками, зокрема шляхом забезпечення

доступності простих та економічних процедур вирішення спору, що здійснюються органом, який є незалежним від залучених сторін;

(c) роблячи внесок у забезпечення високого рівня захисту персональних даних та конфіденційної інформації;

(d) сприяючи наданню ясної інформації, зокрема вимагаючи прозорості тарифів та умов для використання доступних громадськості електронних комунікаційних послуг;

(e) адресації потреб особливих соціальних груп, зокрема відключених користувачів; та

(f) забезпечуючи, що зберігається цілісність та безпека громадських комунікаційних мереж.

Стаття 9

Керування радіочастотами для електронних комунікаційних послуг

1. Держави-члени забезпечують ефективне керування радіочастотами для електронних комунікаційних послуг на своїй території відповідно до статті 8. Вони забезпечують, що розміщення та призначення таких радіочастот національними регулятивними органами ґрунтуються на критеріях об'єктивності, прозорості, недискримінації та пропорційності.

2. Держави-члени сприяють гармонізації використання радіочастот в межах Спільноти, узгодженості з потребою забезпечити їх ефективне та раціональне використання та відповідно до Рішення № 676/2002/ЄС (Рішення про радіо спектр).

3. Держави-члени можуть передбачати для підприємств передачу прав на використання радіочастот іншим підприємствам.

4. Держави-члени забезпечують, що намір підприємства передати права на використання радіо частот повідомляється національному регулятивному органу, відповідальному за розподілення діапазону та що будь-яка передача має місце відповідно до процедури, встановленої національним регулятивним органом та здійснюється публічно. Національні регулятивні органи забезпечують, що конкуренція не спотворюється в результаті будь-яких таких операцій. Якщо радіочастота, яка була гармонізована шляхом застосування Рішення № 676/2002/ЄС (Рішення про радіо спектр) або інших заходів Спільноти, будь-яка така передача не впливає на зміну використання таких радіочастот.

Стаття 10

Присвоєння номерів, імен та адрес

1. Держави-члени забезпечують, що національні регулятивні органи контролюють розподілення всіх національних ресурсів

нумерації та керують національними схемами присвоєння номерів. Держави-члени забезпечують, що адекватні номери та діапазони присвоєння номерів, передбачені для всіх доступних громадськості електронних комунікаційних послуг. Національні регулятивні органи створюють об'єктивні, прозорі та недискримінаційні процедури розподілення національних ресурсів нумерації.

2. Національні регулятивні органи забезпечують, що схеми присвоєння номерів та процедури, застосовуються у спосіб, що надає рівний режим всім постачальникам доступних громадськості електронних комунікаційних послуг. Зокрема, держави-члени забезпечують, що підприємство, яке розмістило діапазон номерів не підлягає дискримінації з боку інших постачальників електронних комунікаційних послуг стосовно послідовності номерів, що використовується для надання доступу до їхніх послуг.

3. Держави-члени забезпечують, що національні схеми присвоєння номерів, та всі наступні доповнення та зміни до них, публікуються, лише за умови обмежень, накладених на них з підстав національної безпеки.

4. Держави-члени підтримують гармонізацію ресурсів нумерації в межах Спільноти, якщо це необхідно для підтримки розвитку пан-Європейських послуг. Комісія може, відповідно до процедури, зазначеної у статті 22(3), вживати належних технічних заходів з цього питання.

5. Якщо це необхідно для забезпечення повної глобальної взаємодії послуг, держави-члени координують свої позиції в міжнародних організаціях та конференціях в яких приймаються рішення з питань пов'язаних з присвоєнням номерів, імен та адрес в електронних комунікаційних мережах та послугах.

Стаття 11

Права проходу

1. Держави-члени забезпечують, що коли компетентний орган розглядає :

- заяву про надання прав встановлювати оснащення на, над або під державною або приватною власністю підприємствам, яким дозволено надавати громадські комунікаційні мережі, або

- заяву про надання прав встановлювати оснащення на, над або під державною або приватною власністю підприємствам, яким дозволено надавати комунікаційні мережі, інші ніж публічні, компетентний орган:

- діє на основі прозорих та доступних громадськості процедур, які застосовуються без дискримінації та без зволікань, та

- слідує принципам прозорості та недискримінації за прикріплення умов до будь-яких таких прав.

Вищезазначені процедури можуть відрізнятися, залежно від того чи надає заявник публічні комунікаційні послуги.

2. Держави-члени забезпечують, що державні або місцеві органи влади зберігають власність або контроль над підприємствами, які здійснюють діяльність в сфері електронних комунікаційних мереж та/або послуг, існує ефективне структурне відмежування функцій, що відповідають за надання прав, зазначених у пункті 1 від діяльності пов'язаної з власністю або контролем.

3. Держави-члени забезпечують існування ефективного механізму, який дозволяє підприємствам оскаржувати рішення про надання прав на встановлення оснащення в органі, який є незалежним стосовно залучених сторін.

Стаття 12

Розподілення та спільне використання оснащення

1. Якщо підприємство, яке надає електронні комунікаційні мережі має право за національним законодавством встановлювати оснащення на, над або під державною або приватною власністю, або може користуватися перевагою процедури для відчуження або користування власністю, національні регулятивні органи сприяють спільному використанню такого оснащення або власності.

2. Зокрема, якщо підприємства позбавлені доступу до життєздатних альтернатив через необхідність захищати довкілля, здоров'я людей, державну безпеку або задовольняти умовам з планування міст та розвитку регіональної інфраструктури, держави-члени можуть покладати спільне використання оснащення або власності (включаючи фізичне розподілення) на підприємство, яке здійснює діяльність в сфері електронних комунікаційних мереж або вживати заходів для полегшення координації державних робіт лише після відповідного періоду державних консультацій протягом яких всім зацікавленим сторонам повинна бути надана можливість висловити свої точки зору. Таке спільне використання або координаційні домовленості можуть включати правила для пропорційного розподілення витрат на оснащення або спільне використання власності.

Стаття 13

Роздільний бухгалтерський облік та фінансові звіти

1. Держави-члени вимагають від підприємств, які надають громадські комунікаційні мережі або доступні громадськості електронні комунікаційні послуги, які мають особливі або виключні права на надання послуг в інших секторах у тій самій або іншій державі-члені:

(а) вести окремий облік для діяльності, пов'язаної з наданням електронних комунікаційних мереж або послуг, тією мірою, якою це може бути необхідно, якщо така діяльність здійснювалася юридично незалежними товариствами, для того щоб визначити всі елементи витрат та доходів, з основою їх обчислення та деталізацією методів нарахування, які використовувались, стосовно їхньої діяльності, пов'язаної з наданням електронних комунікаційних мереж або послуг, включаючи деталізовану класифікацію основних активів та структурних витрат, або

(б) мають структурне розподілення для діяльності пов'язаної з наданням електронних комунікаційних мереж або послуг.

Держави-члени можуть не застосовувати вимоги зазначені в першому підпункті до підприємств, річний оборот яких з діяльності, пов'язаної з електронними комунікаційними мережами або послугами у державах-членах менший за 50 мільйонів ЄВРО.

2. Якщо на підприємства, які надають громадські комунікаційні мережі або доступні громадськості електронні комунікаційні послуги не поширюються вимоги права товариств та ці підприємства не задовольняють критерії малих та середніх підприємств у праві Спільноти щодо норм бухгалтерського обліку, їхні фінансові звіти мають складатися та підлягати незалежному аудиту та публікуватися. Аудит має проводитися відповідно до відповідних норм Спільноти та національних норм. Ця вимога також застосовується до окремого обліку, який вимагається згідно з пунктом 1(а).

ГЛАВА IV

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 14

Підприємства з істотною ринковою владою

1. Якщо Спеціальні Директиви вимагають від національних регулятивних органів визначати чи мають оператори істотну ринкову владу відповідно до процедури, зазначеної у статті 16, застосовуються пункти 2 та 3 цієї статті.

2. Підприємство вважається таким, що має істотну ринкову владу, якщо окремо або спільно з іншими, воно займає становище еквівалентне домінуючому, тобто становище економічної стабільності, яке надає йому можливість триматися помітної межі незалежно від конкурентів, споживачів та кінцевих споживачів.

Зокрема, національні регулятивні органи, під час оцінювання чи займають два або більше підприємств спільне домінуюче становище на ринку, діють відповідно до права Спільноти та беруть до уваги настанови про аналіз ринку та оцінку істотної ринкової влади, опубліковані Комісією відповідно до статті 15.

Критерії, які використовуються для здійснення такої оцінки встановлені у Додатку II.

3. Якщо підприємство має істотну ринкову владу на особливому ринку, воно може також вважатись як таке, що має істотну ринкову владу на тісно пов'язаному ринку, якщо зв'язки між двома ринками є такими що дозволяють ринковій владі утримуватися на одному ринку, використовуючи важелі на іншому ринку, тим самим посилюючи ринкову владу підприємства.

Стаття 15

Процедура визначення ринку

1. Після публічної консультації та консультації з національними регулятивними органами Комісія ухвалює рекомендацію про відповідні ринки товарів та послуг (далі "рекомендація"). Рекомендація визначає відповідно до Додатку I такі ринки товарів та послуг у межах електронно-комунікаційного сектору, характеристики яких можуть бути такими, що обґрунтовують накладання регулятивних обов'язків, встановлених у Спеціальних Директивах, без шкоди ринкам, що можуть визначатися в особливих випадках згідно з правом товариств. Комісія визначає ринки відповідно до принципів права конкуренції.

Комісія регулярно переглядає рекомендацію.

2. Комісія публікує, найпізніше на момент набрання чинності цієї Директиви, настанови для аналізу ринку та оцінки істотної ринкової влади (далі "настанови") які мають бути складені відповідно до принципів права конкуренції.

3. Національні регулятивні органи, беручи до уваги рекомендацію та настанови, визначають відповідні ринки, що відповідають національним особливостям, зокрема відповідним географічним ринкам у межах своєї території, відповідно до принципів права товариств. Національні регулятивні органи слідує процедурам, зазначеним у статтях 6 та 7 перед визначенням ринків, що відрізняються від тих, які зазначені у рекомендації.

4. Після консультації з національними регулятивними органами Комісія може, діючи відповідно до процедури, зазначеної у статті 22(3), ухвалити Рішення, яке визначає транснаціональні ринки.

Стаття 16

Процедура аналізу ринку

1. Наскільки можливо після ухвалення рекомендації або будь-якого її оновлення, національні регулятивні органи здійснюють аналіз відповідних ринків,

беручи до уваги настанови. Держави-члени забезпечують, що цей аналіз здійснюється, за необхідності, у співпраці з національними органами з конкуренції.

2. Якщо від національного регулятивного органу вимагається згідно з статтями 16, 17, 18 або 19 Директиви 2002/22/ЄС (Директива про універсальні послуги), або статтями 7 або 8 Директиви 2002/19/ЄС (Директива про доступ) визначити чи накладати, зберігати, змінювати або скасовувати обов'язки підприємств, він визначає на основі свого аналізу ринку, зазначеного у пункті 1 цієї статті чи є відповідний ринок ефективно конкурентним.

3. Якщо національний регулятивний орган дійде висновку, що ринок є ефективно конкурентним, він не накладає або зберігає будь-які особливі регулятивні обов'язки, зазначені у пункті 2 цієї статті. У випадках, коли вже існує сектор особливих регулятивних обов'язків, він скасовує такі обов'язки покладені на підприємства на цьому відповідному ринку. Належний період повідомлення має бути надано сторонам, що перебувають під впливом такого скасування обов'язків.

4. Якщо національний регулятивний орган визначає, що відповідний ринок не є ефективно конкурентним, він зазначає підприємства з істотною ринковою владою на цьому ринку відповідно до статті 14 та національний регулятивний орган накладає на такі підприємства відповідні особливі регулятивні обов'язки, зазначені у пункті 2 цієї статті або зберігає чи змінює такі обов'язки, якщо вони вже існують.

5. У випадку транснаціональних ринків визначених у Рішенні, яке зазначене у статті 15(4), відповідні національні регулятивні органи спільно проводять аналіз ринку, беручи до уваги настанови та рішення про будь-яке накладання, зберігання, зміну або скасування регулятивних обов'язків, зазначених у пункті 2 цієї статті в узгоджений спосіб.

6. На заходи, що вживають відповідно до положень пунктів 3, 4 та 5 цієї статті поширюються процедури, зазначені у статтях 6 та 7.

Стаття 17

Стандартизація

1. Комісія, діючи відповідно до процедури, зазначеної у статті 22(2), складає та публікує у Офіційному віснику Європейських Спільнот перелік стандартів та/або технічних умов, які слугують основою для підтримки гармонізованих положень електронних комунікаційних мереж, електронних комунікаційних послуг та пов'язаного оснащення та послуг. За необхідності, Комісія може, діючи відповідно до процедури, зазначеної у статті 22(2) та слідуючи консультації Комітету, заснованого Директивою 98/34/ЄС, вимагати, щоб стандарти складалися Європейськими організаціями з стандартів (Європейським комітетом з стандартизації(CEN), Європейським комітетом з електротехнічної стандартизації (CENELEC), Європейським інститутом телекомунікаційних стандартів (ETSI)).

2. Держави-члени сприяють використанню стандартів та/або технічних умов, зазначених у пункті 1, для надання послуг, технічних інтерфейсів та/або функцій мережі, тією мірою, якою це суворо потрібно для забезпечення взаємодії послуг та покращення свободи вибору для користувачів.

Поки стандарти та/або технічні умови не будуть опубліковані відповідно до пункту 1, держави-члени сприяють імплементації стандартів та/або технічних специфікацій, ухвалених Європейськими організаціями з стандартів.

За відсутності таких стандартів та/або технічних умов, держави-члени сприяють імплементації міжнародних стандартів або рекомендацій, ухвалених Міжнародним союзом телекомунікацій (ITU), Міжнародною організацією з стандартизації (ISO) або Міжнародною електротехнічною Комісією (IEC).

Якщо міжнародні стандарти існують, держави-члени сприяють Європейським організаціям з стандартів у їх використанні, або використанні їх відповідних частин, як основу для стандартів, що вони розробляють, за винятком якщо такі міжнародні стандарти або відповідні частини будуть неефективними.

3. Якщо стандарти та/або технічні умови, зазначені у пункті 1 не буде ефективно імplementовано, то не може бути забезпечено взаємодію послуг у одній або більше державах-членах, імплементацію таких стандартів та/або технічних умов може бути здійснено примусово згідно з процедурою, встановленою у пункті 4, тією мірою, якою це потрібно для забезпечення взаємодії та покращення свободи вибору для користувачів.

4. Якщо Комісія має намір примусово здійснити імплементацію певних стандартів та/або технічних умов, вона публікує повідомлення в Офіційному віснику Європейських Спільнот та запрошує надати зауваження по всім відповідним сторонам. Комісія, діючи відповідно до процедури, зазначеної у статті 22(3), примусово здійснює імплементацію відповідних стандартів шляхом посилання на них як на обов'язкові стандарти у переліку стандартів та/або технічних умов, опублікованому в Офіційному віснику Європейських Спільнот.

5. Якщо Комісія вважає, що стандарти та/або технічні умови, зазначені у пункті 1 більше не сприяють наданню гармонізованих електронних комунікаційних послуг, або що вони більше не задовольняють потреби споживачів або перешкоджають технологічному розвитку, вона, діючи відповідно до процедури, зазначеної у статті 22(2), вилучає їх з переліку стандартів та/або технічних умов, зазначених у пункті 1.

6. Якщо Комісія вважає, що стандарти та/або технічні умови, зазначені у пункті 4 більше не сприяють наданню гармонізованих електронних комунікаційних послуг, або що вони більше не задовольняють потреби споживачів або перешкоджають технологічному розвитку, вона, діючи відповідно до процедури, зазначеної у статті 22(3), вилучає їх з переліку стандартів та/або технічних умов, зазначених у пункті 1.

7. Ця стаття не застосовується стосовно будь-яких істотних вимог, технічних умов інтерфейсу або гармонізованих стандартів до яких застосовуються положення Директиви 1999/5/ЄС.

Стаття 18

Взаємодія цифрових інтерактивних телевізійних послуг

1. Для сприяння вільному потоку інформації, медіа плюралізму та культурній різноманітності, держави-члени сприяють, відповідно до положень статті 17(2):

(а) постачальникам цифрових інтерактивних телевізійних послуг для розповсюдження серед громадськості в Спільноті на цифрові інтерактивні телевізійні платформи використання відкритого API незалежно від режиму передачі;

(б) постачальникам всього розширеного цифрового телевізійного обладнання, розгалуженого для отримання цифрових інтерактивних телевізійних послуг на інтерактивних цифрових телевізійних платформах для відповідності відкритому API, відповідно до мінімальних вимог відповідних стандартів або технічних умов.

2. Без порушення статті 5(1)(b) Директиви 2002/19/ЄС (Директива про доступ), держави-члени стимулюють власників API, надаючи їм доступ до справедливих, розумних та недискримінаційних умов, та за належну винагороду, всю таку інформацію, яка є необхідною для надання постачальникам цифрових інтерактивних телевізійних послуг, для надання всіх послуг за підтримки API у повній функціональній формі.

3. Впродовж одного року після дати застосування, зазначеної у другому підпункті статті 28(1), Комісія перевіряє вплив цієї статті. Якщо взаємодія та свобода вибору для користувачів адекватно не були досягнуті в одній або більше державах-членах, Комісія може вжити дій відповідно до процедури, встановленої у статті 17(3) та (4).

Стаття 19

Процедури гармонізації

1. Якщо Комісія, діючи відповідно до процедури, зазначеної у статті 22(2), видає рекомендації державам-членам про гармонізоване застосування положень цієї Директиви та Спеціальних Директив для майбутнього досягнення завдань, закладених у статті 8, держави-члени забезпечують, що національні регулятивні органи беруть до уваги такі рекомендації під час виконання своїх завдань. Якщо національний регулятивний орган приймає рішення не дотримуватись рекомендації, він інформує Комісію, надаючи обґрунтування своєї позиції.

2. Якщо Комісія встановлює, що невідповідність на національному рівні у постановках, спрямованих на імплементацію статті 10(4) створює бар'єр на єдиному ринку, Комісія може, діючи відповідно до процедури, зазначеної у статті 22(3), вживає відповідних технічних імплементацій цих заходів.

Стаття 20

Вирішення спорів між підприємствами

1. У разі виникнення спору у зв'язку з обов'язками, що виникають згідно з цією Директивою або Спеціальними Директивами між підприємствами, які надають електронні комунікаційні мережі або послуги в державі-члені, відповідний національний регулятивний орган, на запит будь-якої сторони та без порушення положень пункту 2, видає зобов'язальне рішення для вирішення спору у в найкоротші строки але впродовж максимум чотирьох місяців, за виключенням виняткових обставин. відповідна держава-член вимагає, щоб всі сторони співпрацювали у повному обсязі з національним регулятивним органом.

2. Держави-члени можуть передбачити для національних регулятивних органів відхилення вирішення спору, шляхом зобов'язального рішення, якщо існують інші механізми, включаючи посередництво, та вони краще сприятимуть вирішенню спору у своєчасний спосіб відповідно до положень статті 8. Національний регулятивний орган негайно інформує сторони. Якщо після чотирьох місяців спір не вирішено, та якщо спір не було винесено на розгляд суду стороною-позивачем, національний регулятивний орган видає, на вимогу будь-якої сторони, зобов'язальне рішення для вирішення спору у найкоротші строки та в будь-якому разі впродовж чотирьох місяців.

3. Під час вирішення спору, національний регулятивний орган приймає рішення, спрямовані на досягнення завдань, встановлених у статті 8. Будь-які обов'язки, покладені на підприємство національним регулятивним органом під час вирішення спору повинні відповідати положенням цієї Директиви або Спеціальних Директив.

4. Рішення національного регулятивного органу має бути публічним, беручи до уваги вимоги конфіденційності ведення справ. Відповідним сторонам має бути надано повний звіт підстав на яких воно ґрунтується.

5. Процедура, зазначена у пунктах 1, 3 та 4 не перешкоджає будь-якій стороні звернутися до суду.

Стаття 21

Вирішення транскордонних спорів

1. У разі транскордонного спору, що виникає згідно з цією Директивою або Спеціальними Директивами між сторонами в різних

держав-членах, якщо спір перебуває в межах компетенції національних регулятивних органів від більше ніж однієї держави-члена, застосовується процедура, закладена у пунктах 2, 3 та 4.

2. Будь-яка сторона може направляти спір до відповідних національних регулятивних органів. Національні регулятивні органи координують свої зусилля для здійснення вирішення спору, відповідно до завдань, встановлених у статті 8. Будь-які обов'язки, покладені на підприємство національним регулятивним органом під час вирішення спору повинні відповідати положенням цієї Директиви або Спеціальних Директив.

3. Держави-члени можуть передбачити для національних регулятивних органів спільне відхилення вирішення спору, якщо існують інші механізми, включаючи посередництво, та вони краще сприятимуть вирішенню спору у своєчасний спосіб відповідно до положень статті 8.

Вони негайно інформують сторони. Якщо після чотирьох місяців спір не вирішено, та якщо спір не було винесено на розгляд суду стороною-позивачем, та якщо цього вимагає будь-яка сторона, національні регулятивні органи координують свої зусилля для здійснення вирішення спору, відповідно до завдань, встановлених у статті 8.

4. Процедура, зазначена в пункті 2 не перешкоджає будь-якій стороні звернутися до суду.

Стаття 22

Комітет

1. Комісії допомагає Комітет („Комітет з комунікацій”).
2. Якщо посилання робляться на цей пункт, застосовуються статті 3 та 7 Рішення 1999/468/ЄС, беручи до уваги положення його статті 8.
3. Якщо посилання робляться на цей пункт, застосовуються статті 5 та 7 Рішення 1999/468/ЄС, беручи до уваги положення його статті 8. Період, встановлений у статті 5(6) Рішення 1999/468/ЄС складає три місяці.
4. Комітет приймає власні правила процедури..

Стаття 23

Обмін інформацією

1. Комісія надає всю дотичну інформацію Комітету з комунікацій по завершенні консультацій з представниками операторів мережі, постачальниками послуг, користувачами, споживачами, виробниками та профспілками, а також з третіми країнами та міжнародними організаціями.

2. Комітет з комунікацій, беручи до уваги політику Спільноти у сфері електронних комунікацій, сприяє обміну інформацією між державами-членами та між державами-членами та Комісією у стані та розвитку постійної діяльності у сфері електронних комунікаційних мереж та послуг.

Стаття 24

Публікація інформації

1. Держави-члени забезпечують публічність найновішої інформації стосовно застосування цієї Директиви та спеціальних Директив у спосіб, що гарантує всім зацікавленим сторонам відкритий доступ до такої інформації. Вони публікують повідомлення в своїх національних газетах, яке вказує яким чином та коли інформація опублікована. Перше таке повідомлення має бути опубліковане до дати застосування, зазначеної у другому підпункті статті 28(1), та після цього повідомлення має бути опубліковане у разі виникнення будь-яких змін у інформації, що там міститься.

2. Держави-члени надсилають Комісії такі повідомлення на момент публікації. Комісія, за доцільності, передає інформацію Комітету з комунікацій.

Стаття 25

Процедури перегляду

1. Комісія періодично переглядає функціонування цієї Директиви та звітує Європейському Парламенту та Раді, першого разу не пізніше ніж через три роки після дати застосування, зазначеної у другому підпункті статті 28(1). З цієї метою Комісія може вимагати інформацію від держав-членів, які мають її надати у розумні строки.

ГЛАВА V

КІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 26

Скасування

Наступні Директиви та Рішення цим скасовуються, набираючи силу з дати застосування, зазначеною у другому підпункті статті 28(1):

- Директива 90/387/ЄЕС,

- Рішення Ради 91/396/ЄЕС від 29 липня 1991 року про введення єдиного Європейського екстреного номеру виклику ⁽¹⁾,
- Директива Ради 92/44/ЄЕС від 5 червня 1992 року про застосування відкритого доступу мережі до орендованих ліній ⁽²⁾,
- Рішення Ради 92/264/ЄЕС від 11 травня 1992 року про введення стандарту міжнародного телефонного коду доступу в Спільноті ⁽³⁾,
- Директива 95/47/ЄС,
- Директива 97/13/ЄС,
- Директива 97/33/ЄС,
- Директива 98/10/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 лютого 1998 року про застосування відкритого доступу мережі (ONP) до голосової телефонії та про універсальні послуги у сфері телекомунікації в конкурентному довіллі ⁽⁴⁾.

Стаття 27

Перехідні заходи

Держави-члени зберігають всі зобов'язання згідно з національним правом, зазначені у статті 7 Директиви 2002/19/ЄС (Директива про доступ) та статті 16 Директиви 2002/22/ЄС (Директива про універсальні послуги) доки триває час, визначений стосовно таких зобов'язань національним регулятивним органом відповідно до статті 16 цієї Директиви. Оператори виділених(спеціалізованих)телефонних мереж, що були визначені їхніми національним регулятивним органом, як такі, що мають істотну ринкову владу у наданні виділених(спеціалізованих)телефонних мереж та послуг згідно з Додатком I, Частиною 1 Директиви 97/33/ЄС або Директиви 98/10/ЄС продовжують вважатись „визначеними операторами” для потреб Регламенту (ЄС) № 2887/2000 доки не пройде час, необхідний для процедури аналізу ринку, зазначеної у статті 16. Після цього вони припиняють вважатися „визначеними операторами” для потреб Регламенту.

⁽¹⁾ ОВ L 217, 6.8.1991, С. 31.

⁽²⁾ ОВ L 165, 19.6.1992, С. 27. Директива з останніми змінами, внесеними Рішенням Комісії 98/80/ЄС (ОВ L 14, 20.1.1998, С. 27).

⁽³⁾ ОВ L 137, 20.5.1992, С. 21.

⁽⁴⁾ ОВ L 101, 1.4.1998, С. 24.

Стаття 28

Трансформація у внутрішнє право

1. Держави-члени приймають та публікують закони, підзаконні акти та адміністративні положення, необхідні для виконання цієї Директиви не пізніше 24 липня 2003 року. Вони негайно повідомляють про це Комісію. Вони застосовують такі заходи з 25 липня 2003 року.
2. Коли держави-члени ухвалюють такі заходи, вони містять посилання на цю Директиву або супроводжуються таким посиланням у разі їхньої офіційної публікації. Методи здійснення такого посилання, встановлюються державами-членами.
3. Держави-члени передають Комісії тексти положень національного права, які вони ухвалили у сфері, яка регулюється цією Директивою та про будь-які наступні зміни таких положень.

Стаття 29

Набрання чинності

Ця Директива набирає чинності у день її публікації в *Офіційному віснику Європейських Спільнот*.

Стаття 30

Адресати

Цю Директиву адресовано державам-членам.

Вчинено у Брюсселі, 7 березня 2002 року.

За Європейський Парламент *За Раду*

Голова

Голова

P. COX

J. C. APARICIO

ДОДАТОК I

Перелік ринків, які включені в первинну рекомендацію Комісії про відповідні ринки товарів та послуг, зазначені у статті 15*1. Ринки, зазначені у Директиві 2002/22/ЄС (Директива про універсальні послуги)*

Стаття 16 – Ринки, визначені згідно з колишніми правовими рамками, коли переглядаються зобов'язання. Забезпечення з'єднання з та використання громадської телефонної мережі у постійному місці розташування. Надання орендованих ліній кінцевим користувачам.

2. Ринки, зазначені у Директиві 2002/19/ЄС (Директива про доступ)

Стаття 7 – Ринки, визначені згідно з колишніми правовими рамками, коли переглядаються зобов'язання. Взаємопідключення (Директива 97/33/ЄС)

початок виклику у виділених (спеціалізованих) громадських телефонних мережах
завершення виклику у виділених (спеціалізованих) громадських телефонних мережах
транзитні послуги у виділених (спеціалізованих) громадських телефонних мережах
початок виклику на громадських мобільних телефонних мережах
завершення виклику а громадських мобільних телефонних мережах
з'єднання орендованих ліній (з'єднання частини каналів)

Мережевий доступ та спеціальний мережевий доступ (Директива 97/33/ЄС, Директива 98/10/ЄС)

доступ до виділених (спеціалізованих) телефонних мереж, включаючи розмежований доступ до місцевих ліній зв'язку

доступ до громадських мобільних телефонних мереж, включаючи вибір засобу перенесення інформації

Ресурси орендованої лінії для оптової торгівлі (Директива 92/44/ЄЕС)

Надання ресурсів орендованої лінії іншими постачальникам електронних комунікаційних мереж або послуг

3. Ринки, зазначені в Регламенті(ЄС) № 2887/2000

Послуги передбачені для забезпечення розмежованих (кручена металева пара) ліній зв'язку.

4. Додаткові ринки

Національний ринок міжнародних роумінг-послуг на громадських мобільних телефонних мережах.

ДОДАТОК II

Критерії, що використовуються національними регулятивними органами за оцінювання спільного домінування відповідно до другого підпункту статті 14(2), двох або більше підприємств, що можуть розглядатися як такі, що мають спільне домінуюче становище в межах значення статті 14 якщо, навіть за відсутності структурних або інших зв'язків між ними, вони діють на ринку, структура якого вважаються сприятливою для узгоджених дій. Без шкоди прецедентному праву Суду про спільне домінування, є вірогідно такий випадок, коли ринок задовольняє кількості відповідних характеристик, зокрема, за умови ринкової концентрації, прозорості та інших характеристик зазначених нижче:

- Насичений ринок,
- застійне або помірне зростання з боку попиту,
- низька гнучкість попиту,
- одноманітна продукція,
- схожа структура витрат, видатків,
- схожі частки ринку,
- відсутність технічних інновацій, технологія що не розвивається,
- відсутність надлишкової потужності,
- високі бар'єри для входження,
- відсутність урівноваженої купівельної спроможності,
- відсутність потенційної конкуренції,
- різні види неформальних або інших зв'язків між відповідними підприємствами,
- відповідні механізми,
- відсутні або зменшені рамки для конкуренції цін.

Наведений вище перелік не є вичерпним, а також йдеться не про сукупні критерії. Радше, перелік наводить лише види підстав, що можуть використовуватись для обґрунтування тверджень стосовно існування спільного домінування.